NENR - 6. domaća zadaća: ANFIS

Mate Gašparini

Zagreb, prosinac, 2019.

1 Izvod pravila učenja

- \bullet izlaz sustava za k-ti uzorak: $o_k = \frac{\sum_{j=1}^m w_j z_j}{\sum_{j=1}^m w_j}, \, w_i = A_i(x) B_i(y)$
- funkcija pripadnosti: $A(x) = \sigma(x) = \frac{1}{1 + e^{b(x-a)}}$
- $\bullet\,$ pogreška uzorka: $E_k=\frac{1}{2}(t_k-o_k)^2$
- ažuriranje parametra ψ (općenito): $\psi(t+1) = \psi(t) \eta \frac{\partial E_k}{\partial \psi}$

1.1 Pomoćne parcijalne derivacije

$$\frac{\partial E_k}{\partial o_k} = \frac{1}{2} 2(t_k - o_k)(-1) = -(t_k - o_k) \tag{1}$$

$$\frac{\partial o_k}{\partial w_i} = \frac{\sum_{j=1}^m w_j (z_i - z_j)}{(\sum_{j=1}^m w_j)^2} \tag{2}$$

$$\frac{\partial o_k}{\partial z_i} = \frac{w_i}{\sum_{j=1}^m w_j} \tag{3}$$

$$\frac{\partial \sigma}{\partial x} = \sigma(x)(1 - \sigma(x)) \tag{4}$$

1.2 Ažuriranje parametra a_i

$$\frac{\partial E_k}{\partial a_i} = \frac{\partial E_k}{\partial o_k} \frac{\partial o_k}{\partial w_i} \frac{\partial w_i}{\partial a_i} \tag{5}$$

$$\frac{\partial w_i}{\partial a_i} = B_i(y)A_i(x)(1 - A_i(x))b_i \tag{6}$$

$$\frac{\partial E_k}{\partial a_i} = -(t_k - o_k) \frac{\sum_{j=1}^m w_j (z_i - z_j)}{(\sum_{j=1}^m w_j)^2} A_i(x) (1 - A_i(x)) B_i(y) b_i \tag{7}$$

1.3 Ažuriranje parametra b_i

$$\frac{\partial E_k}{\partial b_i} = \frac{\partial E_k}{\partial o_k} \frac{\partial o_k}{\partial w_i} \frac{\partial w_i}{\partial b_i} \tag{8}$$

$$\frac{\partial w_i}{\partial b_i} = B_i(y)A_i(x)(1 - A_i(x))(a_i - x) \tag{9}$$

$$\frac{\partial E_k}{\partial b_i} = -(t_k - o_k) \frac{\sum_{j=1}^m w_j(z_i - z_j)}{(\sum_{j=1}^m w_j)^2} A_i(x) (1 - A_i(x)) B_i(y) (a_i - x)$$
(10)

1.4 Ažuriranje parametra c_i

$$\frac{\partial E_k}{\partial c_i} = \frac{\partial E_k}{\partial o_k} \frac{\partial o_k}{\partial w_i} \frac{\partial w_i}{\partial c_i} \tag{11}$$

$$\frac{\partial w_i}{\partial c_i} = A_i(x)B_i(y)(1 - B_i(y))d_i \tag{12}$$

$$\frac{\partial E_k}{\partial c_i} = -(t_k - o_k) \frac{\sum_{j=1}^m w_j (z_i - z_j)}{(\sum_{j=1}^m w_j)^2} A_i(x) B_i(y) (1 - B_i(y)) d_i$$
 (13)

1.5 Ažuriranje parametra d_i

$$\frac{\partial E_k}{\partial d_i} = \frac{\partial E_k}{\partial o_k} \frac{\partial o_k}{\partial w_i} \frac{\partial w_i}{\partial d_i} \tag{14}$$

$$\frac{\partial w_i}{\partial d_i} = A_i(x)B_i(y)(1 - B_i(y))(c_i - y) \tag{15}$$

$$\frac{\partial E_k}{\partial d_i} = -(t_k - o_k) \frac{\sum_{j=1}^m w_j(z_i - z_j)}{(\sum_{j=1}^m w_j)^2} A_i(x) B_i(y) (1 - B_i(y)) (c_i - y) \tag{16}$$

1.6 Ažuriranje parametra p_i

$$\frac{\partial E_k}{\partial p_i} = \frac{\partial E_k}{\partial o_k} \frac{\partial o_k}{\partial z_i} \frac{\partial z_i}{\partial p_i} \tag{17}$$

$$\frac{\partial z_i}{\partial p_i} = x \tag{18}$$

$$\frac{\partial E_k}{\partial p_i} = -(t_k - o_k) \frac{w_i}{\sum_{i=1}^m w_i} x \tag{19}$$

1.7 Ažuriranje parametra q_i

$$\frac{\partial E_k}{\partial q_i} = \frac{\partial E_k}{\partial o_k} \frac{\partial o_k}{\partial z_i} \frac{\partial z_i}{\partial q_i} \tag{20}$$

$$\frac{\partial z_i}{\partial q_i} = y \tag{21}$$

$$\frac{\partial E_k}{\partial p_i} = -(t_k - o_k) \frac{w_i}{\sum_{j=1}^m w_j} y \tag{22}$$

1.8 Ažuriranje parametra r_i

$$\frac{\partial E_k}{\partial r_i} = \frac{\partial E_k}{\partial o_k} \frac{\partial o_k}{\partial z_i} \frac{\partial z_i}{\partial r_i}$$
(23)

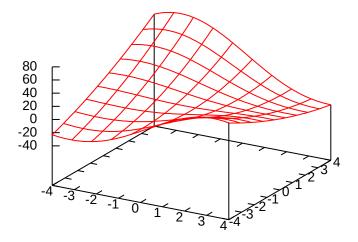
$$\frac{\partial z_i}{\partial r_i} = 1 \tag{24}$$

$$\frac{\partial E_k}{\partial r_i} = -(t_k - o_k) \frac{w_i}{\sum_{j=1}^m w_j}$$
 (25)

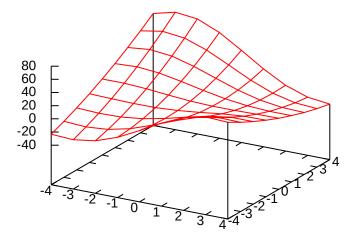
2 Varijante algoritma

- grupni gradijentni spust ažuriranje parametara nakon izračuna sume gradijenata po svim uzorcima
- $\bullet\,$ stohastički gradijentni spust ažuriranje parametara nakon izračuna gradijenata za k-tiuzorak

3 Primjeri za učenje

Slika 1: Funkcija $((x-1)^2+(y+2)^2-5xy+3)*\cos^2(\frac{x}{5})$

Slika 2: Skup primjera za učenje generiran na intervalu $[-4,4] \times [-4,4] \subset Z \times Z$

4 Provedeni postupci učenja

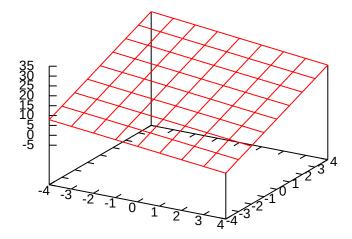
Provedeni su postupci učenja za sustav od jedno, dva i pet pravila. U svim postupcima korišteni su jednaki parametri:

- broj epoha (10 000),
- stopa učenja parametara antecedenata (1e-5) te
- stopa učenja parametara konzekventa (1e-3).

Na slikama 3, 4 i 5 prikazane su naučene funkcije, a na slikama 6, 7 i 8 njihova odgovarajuća odstupanja od skupa primjera za učenje. Porastom broja pravila, raste ekspresivnost i točnost sustava, a padaju iznosi pogreške uzorka.

4.1 Kretanje pogreške kroz epohe

Na slikama 9, 10 i 11 prikazano je kretanje srednje kvadratne pogreške po epohama za postupke učenja sustava sa jednim, dva i pet pravila. Za svaki od postupaka učenja prikazana su dva grafa - jedan za grupni, a drugi za stohastički postupak učenja.

Slika 3: Naučena funkcija u sustavu s jednim pravilom

5 Interpretacija pravila

Na slikama 12, 13, 14, 15 i 16 prikazane su funkcije pripadnosti neizrazitih skupova A i B te su dane njihove moguće interpretacije.

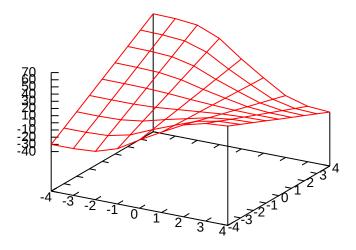
6 Odabir stope učenja

Na slici 17 prikazano je kretanje srednje kvadratne pogreške prilikom grupnog postupka učenja za:

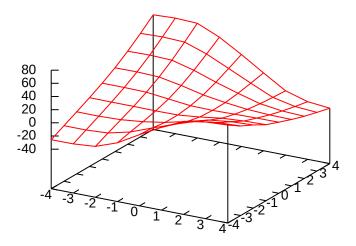
- premalu ($\eta_a = 1\text{e-8}, \, \eta_c = 1\text{e-6}$),
- prikladnu ($\eta_a = 1\text{e-}5, \, \eta_c = 1\text{e-}3$) te
- preveliku ($\eta_a = 1\text{e-3}, \, \eta_c = 1\text{e-1}$) stopu učenja.

Na slici 18 prikazano je kretanje srednje kvadratne pogreške prilikom stohastičkog postupka učenja za:

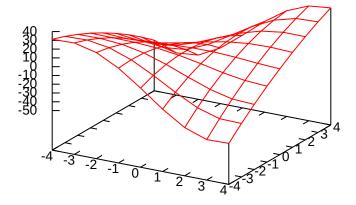
- premalu ($\eta_a = 1\text{e-8}, \, \eta_c = 1\text{e-6}$),
- prikladnu ($\eta_a = 1\text{e-}3, \, \eta_c = 1\text{e-}1$) te
- preveliku ($\eta_a=$ 1e-1, $\eta_c=$ 5e-1) stopu učenja.

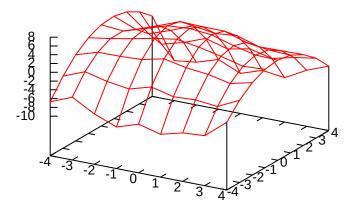
Slika 4: Naučena funkcija u sustavu s dvama pravilima

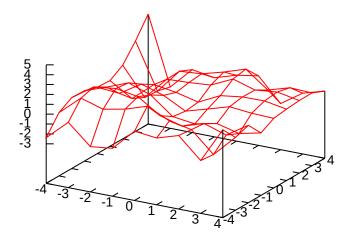
Slika 5: Naučena funkcija u sustavu s pet pravila

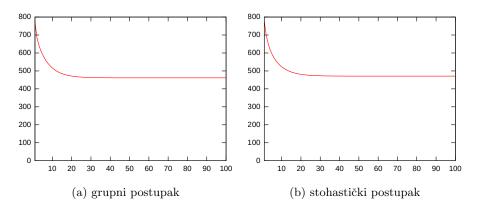
Slika 6: Pogreška δ u sustavu s jednim pravilom

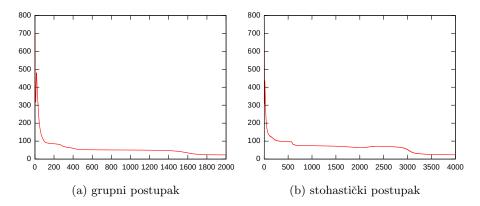
Slika 7: Pogreška δ u sustavu s dvama pravilima

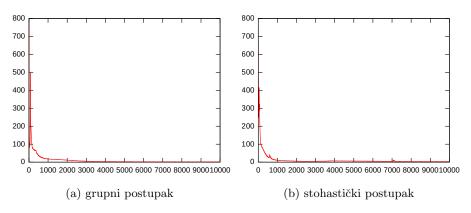
Slika 8: Pogreška δ u sustavu s pet pravila

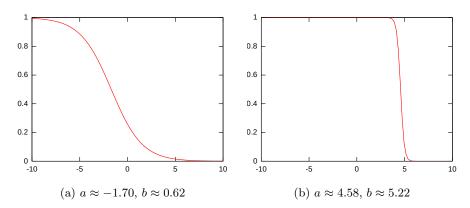
Slika 9: Kretanje srednje pogreške u sustavu s jednim pravilom

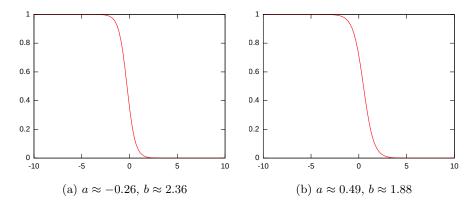
Slika 10: Kretanje srednje pogreške u sustavu s dvama pravilima

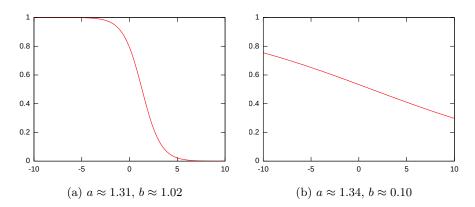
Slika 11: Kretanje srednje pogreške u sustavu s pet pravila

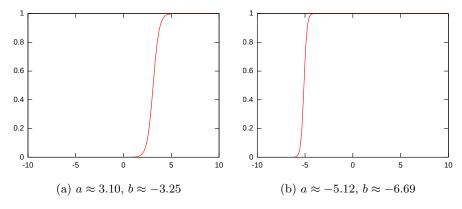
Slika 12: Pravilo 1 - ako x je dosta manji od 5 i y je otprilike manji od 5

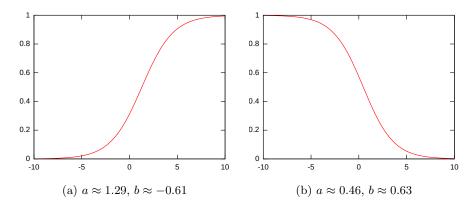
Slika 13: Pravilo 2 - $ako\ x\ je\ otprilike\ negativan\ i\ y\ je\ otprilike\ negativan$

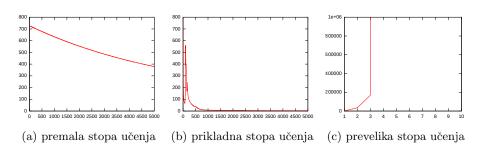
Slika 14: Pravilo 3 - ako x je dosta manji od 5 i y je dosta manji od $30\,$

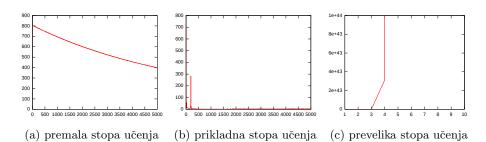
Slika 15: Pravilo 4 - ako x je otprilike veći od 3 i y je otprilike veći od -5

Slika 16: Pravilo 5 - ako x je dosta veći od -5 i y je dosta manji od 5

Slika 17: Kretanje srednje pogreške u sustavu s pet pravila - grupni postupak

Slika 18: Kretanje srednje pogreške u sustavu s pet pravila - stohastički postupak